

DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dn.03.06.2004 r.

RKT-61-34/04/MF

DECYZJA Nr RKT-28/2004

I Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz. U. z 2003r. Nr 60, poz. 535 i Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Górnośląskiej Spółce Gazownictwa Sp. z o.o. ul. Szczęść Boże 11 41-800 Zabrze,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

na podstawie art. 23c) ust. 1 w związku z art. 23a) ust. 1 i 2 w/w ustawy **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, bezprawne działanie Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. polegające na tym, iż w zawieranych z konsumentami *umowach sprzedaży gazu ziemnego wysoko metanowego Nr (...) wersja dla osób fizycznych do 10 m³/h* (wzór wykorzystywany przez Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze) oraz w *umowach sprzedaży gazu ziemnego do 10 m³/h osoby fizyczne* (wzór wykorzystywany przez Oddział Zakład Gazowniczy w Opolu) nie określono:

- a) terminu odczytów wskazań urządzeń pomiarowych, co stanowi naruszenie § 11 pkt 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 24 sierpnia 2000r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci gazowych, obrotu paliwami gazowymi, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci gazowych oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców (Dz.U. Nr 77, poz. 877),
- b) szczegółowych warunków ustalania terminów przerywania dostarczania paliw gazowych i rozpoczynania dostarczania tych paliw po przerwie w dostarczaniu, co stanowi naruszenie § 11 pkt 5 w/w rozporządzenia,
- c) odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności standardów jakościowych obsługi odbiorców, co stanowi naruszenie § 11 pkt 6 w/w rozporządzenia

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

II. Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz. U. z 2003r. Nr 60, poz. 535 i Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Górnośląskiej Spółce Gazownictwa Sp. z o.o. ul. Szczęść Boże 11 41-800 Zabrze,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

na podstawie art. 23c) ust. 1 w związku z art. 23a) ust. 1 i 2 w/w ustawy **uznaje się za**

praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, bezprawne działanie Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. polegające na tym, iż w zawieranych z konsumentami:

- *umowach sprzedaży gazu ziemnego do 10 m³/h osoby fizyczne*. (wzór wykorzystywany przez Oddział Zakład Gazowniczy w Opolu) zawarto zapis zgodnie z którym „Sprzedawca może ograniczyć lub przerwać dostawę gazu ziemnego – w przypadku nie uiszczenia przez KUPUJĄCEGO należności za gaz ziemny – w ciągu 14 dni od określonych w § 9 umowy terminów płatności, jednakże nie wcześniej niż po upływie 14 dni roboczych od powiadomienia KUPUJĄCEGO o zamiarze ograniczenia lub przerwania dostawy gazu ziemnego” oraz

- *umowach sprzedaży gazu ziemnego wysoko metanowego Nr (...) wersja dla osób fizycznych do 10 m³/h* (wzór wykorzystywany przez Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze) stwierdzono, że „Sprzedawca może wstrzymać dostawę paliwa gazowego – w przypadku nie uiszczenia przez KUPUJĄCEGO należności za dostarczone paliwo gazowe – po upływie 31 dni od określonych w § 9 umowy terminów płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia KUPUJĄCEGO na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego 14 dniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności” i „SPRZEDAWCA może odstąpić od zamiaru wstrzymania dostawy gazu ziemnego, jeżeli KUPUJĄCY uiszcza wszelkie należności przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu”, co stanowi naruszenie art. 6 ust. 3 a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 153, poz. 1504 z późn. zm.).

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

III. Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz. U. z 2003r. Nr 60, poz. 535 i Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko Górnośląskiej Spółce Gazownictwa Sp. z o.o. ul. Szczeńce Boże 11 41-800 Zabrze,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

na podstawie art. 23c) ust. 1 w związku z art. 23a) ust. 1 i 2 w/w ustawy **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, działanie Górnośląskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. polegające na stosowaniu w *umowach o przyłączenie do sieci gazowej* zawieranych z konsumentami postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. tj.: „Spory mogące wyniknąć w związku z wykonaniem umowy Strony poddają rozstrzygnięciu sądu powszechnego właściwego dla siedziby Przedsiębiorstwa Gazowniczego.” oraz „Spory wynikłe na tle niniejszej umowy podlegać będą rozstrzygnięciu właściwego rzeczowo Sądu w Opolu”.

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

IV. Na podstawie art. 23c) ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz. U. z 2003r. Nr 60, poz. 535 i Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

określa się Górnośląskiej Spółce Gazownictwa Sp. z o.o. środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów:

a) w celu wykonania nakazu określonego w pkt I sentencji niniejszej decyzji, polegające na umieszczeniu w treści nowo zawieranych, jak i dotychczas zawartych umów sprzedaży gazu ziemnego zawieranych z konsumentami, informacji, o których mowa w § 11 pkt 4,

- pkt 5 i 6 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 24 sierpnia 2000r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci gazowych, obrotu paliwami gazowymi, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci gazowych oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców (Dz.U. Nr 77, poz. 877),
- b) w celu wykonania nakazu określonego w pkt II sentencji niniejszej decyzji, polegające na umieszczeniu w treści nowo zawieranych, jak i dotychczas zawartych umów sprzedaży gazu ziemnego zawieranych z konsumentami informacji zgodnych z zapisem art. 6 ust. 3 a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (tekst. jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 153, poz. 1504 z późn. zm.),
- c) w celu wykonania nakazu określonego w pkt III sentencji niniejszej decyzji, polegające na zaniechaniu stosowania w treści nowo zawieranych, jak i dotychczas zawartych umów o przyłączenie do sieci gazowej zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych zacytowanych w pkt III sentencji decyzji.

V. Na podstawie art. 72 w związku z art. 75 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz.U. z 2003r. Nr 86, poz. 804 z zm. Dz. U. z 2003r. Nr 60, poz. 535 i Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004r. Nr 93, poz. 891) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 z późn. zm.), po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,
- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:
postanawia się zobowiązać Górnśląską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. do poniesienia kosztów niniejszego postępowania w wysokości 42 PLN (słownie złotych: czterdzieści dwa).

Uzasadnienie

W okresie od 19.08.2003r. do 19.12.2003r. przeprowadzone zostało w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej Organem Antymonopolowym) postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia czy Górnśląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. stosuje we wzorcach umownych zawieranych z konsumentami postanowienia mogące nosić znamiona niedozwolonych postanowień umownych.

Ponieważ analiza dokumentów i informacji zebranych w toku tego postępowania wyjaśniającego dała podstawę do przyjęcia, iż w opisanym sprawie mogło nastąpić naruszenie przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (zwanej dalej ustawą antymonopolową), w dniu 24.02.2004r. wszczęto z urzędu postępowanie w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w związku z podejrzeniem podejmowania przez Górnśląską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. (zwana dalej Spółką) bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (karty nr 1-2).

W odpowiedzi na zarzuty zawarte w postanowieniu o wszczęciu postępowania Spółka stwierdziła, że jej działania podejmowane w stosunkach handlowych z konsumentami nie posiadają znamion bezprawności a tym samym nie godzą w zbiorowe interesy konsumentów (karty nr 46-49).

Zdaniem Spółki terminy odczytów wskazań urządzeń pomiarowych określone są w umowach sprzedaży gazu zgodnie z zasadami kodeksu cywilnego, który w art. 112 określa, iż terminy mogą być oznaczone w miesiącach. Spółka odczytuje wskazania urządzeń pomiarowych u ponad miliona konsumentów przez co niemożliwym staje się szczegółowe określenie w umowie daty odczytu. Zgodnie z obowiązującą taryfą Spółka dokonuje odczytów odbiorców z taryfy W1 i W2 w cyklach 4 miesięcznych z prognozowanym rachunkiem za okres 2 miesięcy, zaś w taryfie W3 i W4 co dwa miesiące. Powyższa zasada rozliczania odbiorców w cyklach rozliczeniowych miesięcznych tzn. nie rzadziej niż co 2 i 4 miesiące została przyjęta

z uwagi na niemożliwość dokładnego określenia w umowie daty odczytu gazomierza, natomiast szczegółowe informacje o odczycie są każdorazowo dostarczane odbiorcom w sposób zwyczajowo przyjęty. Obwieszczenia są rozwieszane 3 do 4 dni przed planowanym odczytem.

Odnosnie terminu poinformowania odbiorcy o przerwaniu dostarczania paliwa gazowego Spółka stwierdziła, że jest on określony w § 25 pkt 2 rozporządzenia przyłączeniowego i wynosi 14 dni. Stąd też w stosunkach handlowych z konsumentami stosowane są terminy wynikające z w/w rozporządzenia.

Zdaniem Spółki umowa sprzedaży gazu ziemnego przewiduje, iż w przypadku nie wykonania lub nienależytego wykonania jej postanowień zasady odpowiedzialności stron są określane na zasadach ogólnych wynikających z treści k.c. Odpowiedzialność cywilna stron jest „podstawową odpowiedzialnością” która reguluje stosunki cywilnoprawne między stronami umów. Umowa sprzedaży gazu ziemnego jest umową cywilnoprawną, która podlega regulacji kodeksu cywilnego, a dopiero w dalszym etapie ewentualnej odpowiedzialności wynikającej z prawa energetycznego. Rozporządzenie przyłączeniowe odsyła do taryfy, która szczegółowo reguluje kwestie związane z odpowiedzialnością stron za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, a aktualnie obowiązująca taryfa jest ogólnie dostępna dla wszystkich klientów i każdorazowo doręczana na żądanie odbiorcy.

Odnosnie naruszenia art. 6 ust. 3 a ustawy Prawo energetyczne Spółka stwierdziła, że wzór umowy sprzedaży gazu ziemnego stosowany przez Oddział Zakład Gazowniczy w Opolu nie jest już stosowany, natomiast w zakresie treści § 11 ust. 3 wzoru umowy stosowanego przez Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze prowadzona jest procedura związana ze zmianą tego wzoru poprzez wykreślenie słowa „może”.

W zakresie stosowania zapisów wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych Spółka stwierdziła, że zostały one zmienione i uzyskały następującą treść: „spory mogące wyniknąć w związku z wykonaniem umowy Strony poddają rozstrzygnięciu sądu powszechnego właściwego dla siedziby pozwanego”, który to zapis odpowiada treści art. 27 § 1 k.p.c.

Organ Antymonopolowy ustalił i zważył co następuje.

Zgodnie z art. 23a) ust. 1 ustawy antymonopolowej za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Ustawa antymonopolowa w art. 23 a ust. 2 stanowi, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia

beprawności działania wystarczy ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa. Brak cech bezprawności winien, w myśl art. 6 KC, wykazać przedsiębiorca (Por. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, pod redakcją prof. dr hab. Janusza Szwaji, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s.117 – 118).

Wobec powyższego, aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

- bezprawne działanie przedsiębiorcy,
- działanie narusza zbiorowe interesy konsumentów.

I.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 ustawy Prawo energetyczne dostarczanie paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła odbywa się na podstawie umowy sprzedaży lub umowy przesyłowej. Umowy powinny uwzględniać zasady określone w ustawie i warunki ustalone w koncesjach oraz zawierać co najmniej:

- 1) umowa sprzedaży – postanowienia dotyczące: ilości sprzedaży paliw gazowych, energii elektrycznej albo ciepła w podziale na okresy umowne, sposobu ustalania cen i warunków wprowadzania ich zmian, sposobu rozliczeń, odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, okresu jej obowiązywania i warunków rozwiązania.

Przedsiębiorstwo energetyczne może zawierać z odbiorcą, któremu dostarcza paliwa gazowe, energię elektryczną lub ciepło na podstawie cen i stawek opłat ustalonych w taryfie, jedną umowę zawierającą postanowienia umowy sprzedaży i umowy przesyłowej.

Art. 9 ustawy Prawo energetyczne zawiera delegację dla ministra właściwego do spraw gospodarki do wydania rozporządzenia, które powinno m.in. określać podstawowe elementy umowy o przyłączenie, umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłowych. W oparciu o w/w upoważnienie wydane zostało rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 24 sierpnia 2000r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci gazowych, obrotu paliwami gazowymi, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci gazowych oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców (Dz.U. Nr 77, poz. 877 – zwane dalej rozporządzeniem przyłączeniowym), które w § 11 określa niezbędne elementy umowy sprzedaży paliw gazowych.

Zgodnie z poglądami doktryny „wydaje się ze wszech miar celowe, aby przedsiębiorstwa energetyczne posługiwały się wzorcami umów, bowiem trudno sobie wyobrazić, aby przykładowo wszelkie postanowienia każdej umowy (...) były indywidualnie negocjowane. Wzorzec umowy powinien zawierać te wszystkie elementy, o których mowa w Ustawie lub przepisach wykonawczych do Ustawy oraz innych obowiązujących przepisach prawa”¹. oraz „(...) w zakresie samego tylko obrotu ciepłem przepisy wydane na podstawie art. 9 ustawy wyróżniają przedsiębiorstwa ciepłownicze, przedsiębiorstwa wytwórcze oraz przedsiębiorstwa obrotu ciepłem. Przepisy te określają wiele nie określonych ustawowo zagadnień, które powinny być uwzględnione w umowie, w tym także szczegółowo prawa i obowiązki stron”².

Z powyższego wynika, że umowy zawierane przez przedsiębiorstwa gazownicze z konsumentami powinny zawierać elementy określone w art. 5 ustawy Prawo energetyczne oraz w § 11 rozporządzenia przyłączeniowego. Wspomniane przepisy szczegółowo regulują obowiązki dostawcy gazu w stosunku do klientów korzystających z jego usług. Ponadto w/w przepisy określają niezbędne elementy umowy sprzedaży paliwa gazowego. Określają one obowiązki i prawa stron takiej umowy. Celem wprowadzenia do przedmiotowej ustawy i rozporządzeń wykonawczych szczegółowych zapisów nakładających na dostawców gazu określone obowiązki było zapewnienie konsumentom (odbiorcom) należytej ochrony przed

¹ J. Baehr, E. Stawicki „Prawo energetyczne. Komentarz.” Fundusz Współpracy Cooperation Fund, Program SEW & Międzykomunalna Spółka Akcyjna MUNICIPIUM Warszawa 1999, str. 43

² Ibidem str. 46

silniejszą stroną umowy, jaką jest dostawca paliwa gazowego. Świadczy o tym bezwzględnie wiążący charakter tych przepisów. Analiza *umów sprzedaży gazu ziemnego wysoko metanowego Nr (...) wersja dla osób fizycznych do 10 m³/h* (wzór wykorzystywany przez Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze) oraz *umów sprzedaży gazu ziemnego fizycznych do 10 m³/h osoby fizyczne*. (wzór wykorzystywany przez Oddział Zakład Gazowniczy w Opolu) stanowi podstawę do przyjęcia następujących ustaleń (karty nr 14-16, 39-40, 42-45).

a)

W w/w umowach nie określono terminu odczytów wskazań urządzeń pomiarowych, co stanowi naruszenie § 11 pkt 4 rozporządzenia przyłączeniowego, zgodnie z którym to przepisem umowa sprzedaży paliw gazowych powinna określać terminy odczytów wskazań urządzeń pomiarowych.

§ 5 ust. 1 w/w umów wskazuje, że „*Cykl odczytów wskazań gazomierza ustala sprzedawca.*” Z kolei ust. 2 w/w paragrafu umowy stanowi, że „*rozliczenie ilości dostarczonego gazu ziemnego odbywać się będą nie rzadziej niż co* (w faktycznie zawartych umowach w tym miejscu wpisano kilka wersji: *wg rozliczenia, wg obowiązującej taryfy, co 6 miesięcy*) *na podstawie odczytów wskazań gazomierza*” (np. karty nr 39, 40, 42 verte, 44 verte).

Powyższy zapis należy uznać za niewystarczający, ponieważ na podstawie jego treści konsument nie jest w stanie ustalić, w jakich okresach czasu będzie następował odczyt wskazań gazomierza. W umowach wskazano jedynie, że cykl odczytów wskazań gazomierza ustala sprzedawca, co powoduje, że może on w arbitralny sposób określać terminy odczytów gazomierzy. Konsument - kontrahent Spółki, nie ma żadnej możliwości na podstawie treści umowy uzyskać informacji w jakich terminach (okresach czasu) dostawca paliwa gazowego będzie dokonywał odczytów wskazań gazomierzy. Pewna informacja zawarta jest w ust. 2 paragrafu 5 umowy ponieważ, terminy rozliczeń za dostarczony gaz mają się odbywać na podstawie odczytów wskazań gazomierza, co sugeruje, że terminy te są ze sobą zbieżne. Innymi słowy termin odczytu urządzeń pomiarowych odpowiada terminowi rozliczenia. Jednakże, jak wskazano to powyżej, w umowach nie jest również precyzyjnie określony termin rozliczenia, który wskazano jako: *wg rozliczenia, wg obowiązującej taryfy, co 6 miesięcy*. Stąd też, nawet gdyby przyjąć, że termin odczytów gazomierza jest zgodny z terminem dokonania rozliczenia, to również wtedy konsumentom na podstawie analizy treści zawartej umowy nie są w stanie uzyskać informacji w jakich terminach Spółka będzie dokonywała odczytów urządzeń pomiarowych.

W ustosunkowaniu się do zarzutu Spółka wskazała, że odczytuje wskazania urządzeń pomiarowych u ponad miliona konsumentów przez co niemożliwym staje się szczegółowe określenie w umowie daty odczytu. To tłumaczenie Spółki należy uznać za bezzasadne, ponieważ jako profesjonalista powinna prowadzić swoją działalność gospodarczą zgodnie z wszystkimi przepisami prawa. Prawodawca w rozporządzeniu nie wskazał w jaki sposób mają być ustalane terminy dokonania odczytów np. poprzez wskazanie konkretnych dat dziennych, natomiast nie do zaakceptowania jest sytuacja w której Spółka jednostronnie stwierdza, że *cykl odczytów wskazań gazomierza ustala sprzedawca*.

Przepisy rozporządzenia przyłączeniowego wprost stanowią, jakie elementy powinna zawierać umowa sprzedaży paliwa gazowego, stąd też wskazanie w umowie, iż cykl odczytów wskazań gazomierza ustala sprzedawca stanowi naruszenie prawa, ponieważ odbiorca w chwili zawierania umowy, jak i w trakcie jej realizacji nie jest w stanie faktycznie dowiedzieć się kiedy i w jakich okolicznościach nastąpi odczyt gazomierza.

b) W przedmiotowych umowach nie określono szczegółowych warunków ustalania terminów przerywania dostarczania paliw gazowych i rozpoczynania dostarczania tych paliw po przerwie w dostarczaniu, co może stanowić naruszenie § 11 pkt 5 rozporządzenia przyłączeniowego (karty nr 39 verte, 40 verte, 43 verte, 45 verte).

Zgodnie z § 11 ust. 1 umów „Sprzedawca jest uprawniony do wprowadzenia przerw lub ograniczeń w dostawie paliwa gazowego w przypadkach określonych w przepisach prawa oraz w niniejszej umowie.”

W § 11 ust. 2 w/w umów wskazano jedynie na możliwość przerywania dostaw gazu ziemnego w sytuacji nie uiszczenia przez odbiorcę należności pod określonymi warunkami i w określonych terminach. W pozostałym zakresie Spółka formułując wzorzec umowy i zawierając na jego podstawie umowy z konsumentami zawarła odesłanie do *przypadków określonych w przepisach prawa*, przy czym odesłanie to dotyczy sytuacji w których może nastąpić przerywanie dostaw gazu, a nie szczegółowych warunków ustalania terminów przerywania dostarczania paliw gazowych. Ponadto w/w zapis nie reguluje wprost, ani też nie odsyła do przepisów regulujących szczegółowe warunki ustalania terminów rozpoczynania dostarczania gazu po przerwie w dostarczaniu.

Odnosnie terminu poinformowania odbiorcy o przerywaniu dostarczania paliwa gazowego Spółka stwierdziła, że jest on określony w § 25 pkt 2 rozporządzenia przyłączeniowego i wynosi 14 dni. Stąd też w stosunkach handlowych z konsumentami stosowane są terminy wynikające z w/w rozporządzenia.

§ 25 pkt 2 rozporządzenia przyłączeniowego stanowi, że *przedsiębiorstwo gazownicze w zakresie standardów jakościowych obsługi odbiorców jest zobowiązane do powiadamiania odbiorców o terminach i czasie planowanych przerw w dostawie paliw gazowych w formie: ogłoszeń prasowych, komunikatów radiowych lub telewizyjnych, lub w inny sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie, lub indywidualnych zawiadomień pisemnych, telefonicznych bądź za pomocą innego środka telekomunikacji, co najmniej na 14 dni przed datą planowanej przerwy.*

Równocześnie § 40 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 20 grudnia 2000r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz.U. z 2001r. Nr 1, poz. 8 – zwane dalej rozporządzeniem taryfowym) stanowi, że w razie niedotrzymania przez przedsiębiorstwo energetyczne standardów jakościowych obsługi odbiorców wysokość opłat w przypadku niepowiadomienia co najmniej z czternastodniowym wyprzedzeniem o terminach i czasie planowanych przerw w dostawie paliw gazowych, w formie ogłoszeń prasowych, komunikatów radiowych lub telewizyjnych albo w inny sposób przyjęty na danym terenie, odbiorców zasilanych z sieci rozdzielczej wynosi 1/150 wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w roku kalendarzowym poprzedzającym rok wprowadzenia nowej taryfy, określonego w obwieszczeniu Prezesa GUS. Równocześnie w przypadku odmowy udzielenia odbiorcom, na ich żądanie informacji o przewidywanym terminie wznowienia dostarczania paliw gazowych, przerywanego z powodu awarii sieci opłata wynosi 1/300 w/w wynagrodzenia (§25 pkt 1 rozporządzenia).

Z powyższego wynika, że Spółka formułując wzorzec umowy i zawierając na jego podstawie umowy z konsumentami nie określiła w nich szczegółowych warunków ustalania terminów przerywania i wznowiania dostawy paliwa gazowego. Może to w sposób wymierny skutkować w stosunku do konsumentów, ponieważ na podstawie umowy nie są oni w stanie ustalić, kiedy, w jakich okolicznościach i terminach Spółka ma prawo wstrzymać dostawę gazu. Ponadto w oparciu o postanowienia umowy nie wiadomo, kiedy Spółka ma obowiązek wznowić dostawę gazu po zaistniałej przerwie. Powoduje to, że konsumenci nie mając w/w informacji nie będą świadomi, że zgodnie z przepisami rozporządzenia taryfowego regulującego odpowiedzialność za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, w przypadku nie dochowania przez Spółkę terminów, będą mogli żądać stosownej rekompensaty. Tym samym brak informacji w umowie ogranicza lub wręcz uniemożliwia konsumentom korzystanie z ich uprawnień, a tym samym może przynieść wymierne skutki finansowe Spółce.

Prawodawca kształtując treść przepisów rozporządzenia przyłączeniowego określił pewne minimum, które powinna zawierać umowa sprzedaży paliwa gazowego, stąd też działanie Spółki w w/w zakresie należy uznać za bezprawne.

c) W w/w umowach nie określono odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności standardów jakościowych obsługi odbiorców, co może stanowić naruszenie § 11 pkt 6 rozporządzenia przyłączeniowego (karty nr 39 verte, 40 verte, 43 verte, 45 verte).

§ 13 umowy stanowi, że „*Strony ponoszą odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy na zasadach określonych w kodeksie cywilnym oraz w niniejszej umowie*”.

Zdaniem Spółki umowa sprzedaży gazu ziemnego przewiduje, iż w przypadku nie wykonania lub nienależytego wykonania jej postanowień zasady odpowiedzialności stron są określane na zasadach ogólnych wynikających z treści k.c. Odpowiedzialność cywilna stron jest „podstawową odpowiedzialnością” która reguluje stosunki cywilnoprawne między stronami umów, a dopiero w dalszym etapie ewentualna odpowiedzialność wynika z prawa energetycznego. Rozporządzenie przyłączeniowe odsyła do taryfy, która szczegółowo reguluje kwestie związane z odpowiedzialnością stron za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, a aktualnie obowiązująca taryfa jest ogólnie dostępna dla wszystkich klientów i każdorazowo doręczana na żądanie odbiorcy.

W przedmiotowej umowie faktycznie określono jedynie odpowiedzialność konsumenta za niewykonanie w terminie obowiązku zapłaty należności za dostarczone paliwo gazowe. W pozostałym zakresie zawarte zostało odesłanie do przepisów kodeksu cywilnego.

Rozdział 6 rozporządzenia przyłączeniowego (§ 23-31) zawiera szczegółowe regulacje dotyczące standardów jakościowych obsługi odbiorców, czyli zakres obowiązków ciążących na przedsiębiorstwie gazowniczym z tytułu dostaw gazu do odbiorców.

§ 38-§ 42 rozporządzenia taryfowego regulują odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności za niedotrzymanie przez przedsiębiorstwo gazownicze standardów jakościowych obsługi odbiorców. Odbiorca zawierając umowę ze Spółką na jej podstawie nie jest w stanie ustalić, jakie obowiązki ciążą na dostawcy gazu oraz jaką ponosi on odpowiedzialność za niedotrzymanie warunków umowy. Niewiedza konsumenta w powyższym zakresie prowadzić będzie do tego, że nie będzie on korzystał z przysługujących mu praw do składania określonych roszczeń (w tym finansowych).

Ponadto przepisy rozporządzenia taryfowego (§ 41-42) określają odpowiedzialność konsumenta za nielegalne bądź też niezgodne z umową pobieranie paliwa gazowego. Treść umowy uniemożliwia konsumentowi ustalenie w jakich sytuacjach będzie ponosił odpowiedzialność za niewłaściwe wykonanie umowy oraz jakie nastąpią sankcje z tego tytułu.

Powyżej opisane kwestie, zdaniem Spółki uregulowane są w taryfie i w związku z tym, że jest ona ogólnie dostępna dla wszystkich klientów i każdorazowo doręczana na żądanie odbiorcy, mają oni możliwość zapoznania się z wszystkimi prawami i obowiązkami.

Zdaniem Organu Antymonopolowego przedmiotowe stanowisko Spółki jest bezzasadne. W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że Spółka w umowach stwierdziła, że *Strony ponoszą odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy na zasadach określonych w kodeksie cywilnym oraz w niniejszej umowie*, co powoduje, że w przedmiotowym zakresie nie następuje odesłanie do obowiązującej taryfy. Konsumenti w oparciu o treść przedmiotowego zapisu uzyskują informację, że jedynymi przepisami, które regulują odpowiedzialność stron są przepisy kodeksu cywilnego i zawartej umowy. Stąd też, w żaden sposób nie są informowani, że szczegółowe zasady odpowiedzialności stron za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy (w tym niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców) uregulowane są w obowiązujących przepisach prawa energetycznego oraz aktualnej taryfie.

Jak przyznaje Spółka taryfa (ani wyciąg z niej) nie są dostarczane wszystkim konsumentom, a tylko możliwość zapoznania z nią mają konsumenci, którzy o to zawnioskują. Zgodnie z orzecznictwem antymonopolowym „(...) wszystkie prawa i obowiązki konsumentów powinny być umieszczone we wzorcu umownym. W tym kontekście argument (...), że taryfa

jest łatwo dostępna, nie jest do zaakceptowania. Odbiorca w oparciu o treść samej umowy powinien mieć możliwość określenia wszystkich elementów jej treści, w tym zasad ustalania bonifikat, upustów oraz opłat za nielegalny pobór energii. Zastosowanie we wzorcu umownym klauzul odsyłających ogólnie do taryfy dla ustalenia części praw i obowiązków odbiorcy jest nielegalne, a co za tym idzie nakłada na konsumenta obciążenia większe niż we wzorcu prawidłowo sformułowanym” (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24.03.2004r. o sygn. Akt XVII Ama 29/03).

Z powyższego wynika, że samo odesłanie w umowie do obowiązującej taryfy w zakresie praw i obowiązków stron (w tym również ich odpowiedzialności) jest bezprawne, ponieważ umowa powinna regulować wszystkie wymienione kwestie. W tym miejscu stwierdzić jednak należy, że w niniejszej sprawie Spółka w istocie nie odwołuje się do obowiązującej taryfy, ponieważ w umowach zawieranych z konsumentami stwierdziła, że odpowiedzialność stron jest regulowana przez przepisy K.c. i umowy. Dlatego też, zachowanie Spółki w większym stopniu narusza interesy konsumentów, niż w sytuacji, gdyby w stosowanych umowach odsyłała ona do postanowień obowiązującej taryfy, co jak wskazano powyżej jest również bezprawne.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że Spółka w umowach z konsumentami nie określiła niezbędnego elementu jakim jest odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności standardów jakościowych obsługi odbiorców. Ponadto Spółka umieszczając w umowie zapis zgodnie z którym: *Strony ponoszą odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy na zasadach określonych w kodeksie cywilnym oraz w niniejszej umowie* wprowadza konsumentów w błąd, ponieważ kwestia odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy w szerokim zakresie regulowana jest przepisami prawa energetycznego.

Stąd też przedmiotowe zachowanie Spółki należy uznać za bezprawne.

Zawieranie przez Spółkę umów z konsumentami, które nie zawierają wszystkich informacji, o których mowa w rozporządzeniu przyłączeniowym, jest niezgodne z nim i należy uznać za bezprawne. Spełniona, więc została pierwsza przesłanka konieczna do uznania zachowania Spółki (opisanego w pkt a, b i c powyżej) za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Drugą przesłanką, której wykazanie jest niezbędne dla stwierdzenia, iż przedsiębiorca stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów jest ustalenie, iż jego bezprawne działanie narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Ustawa antymonopolowa reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, co wynika z treści art. 1 ust. 2 tej ustawy. Zbiorowy interes konsumentów dotyczy nieokreślonego ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, jak i wtedy, gdy działania te wywołują inne niekorzystne zjawiska. Ustawa antymonopolowa w odniesieniu do konsumentów chroni ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym.

Zdaniem Organu Antymonopolowego zakwestionowane w przedmiotowej decyzji działanie przedsiębiorcy - polegające na nie podawaniu w zawieranych umowach wszystkich informacji, które zgodnie z rozporządzeniem przyłączeniowym powinna zawierać - godzi w interes konsumentów. Niepodanie w umowie informacji o:

- terminie odczytów wskazań urządzeń pomiarowych,
 - szczegółowych warunkach ustalania terminów przerywania dostarczania paliw gazowych i rozpoczynania dostarczania tych paliw po przerwie w dostarczaniu,
 - odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności standardów jakościowych obsługi odbiorców,
- może doprowadzić do niekorzystania przez konsumentów ze swoich praw, ale również do niewywiązywania się z obowiązków. Dodatkowo nie podanie w/w informacji może

doprowadzić, do nieegzekwowania zachowań, które wymuszają przepisy prawa energetycznego na profesjonalistę np. w zakresie odpowiedzialności za niedotrzymanie standardów jakościowych. W niniejszej sprawie został naruszony interes konsumentów – zaopatrywanych w paliwo gazowe przez Spółkę, którzy zawarli umowy sprzedaży gazu ziemnego. Tak więc, brak w umowach wszystkich informacji, o których mowa w rozporządzeniu przyłączeniowym, a także podanie części informacji w nieodpowiedni sposób narusza zbiorowy interes konsumentów i tym samym zasadne było podjęcie działań przewidzianych w ustawie antymonopolowej, mających na celu ochronę konsumentów. W przedmiotowej sprawie zaistniały łącznie obie przesłanki konieczne do uznania zachowania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów – bezprawne działanie przedsiębiorcy i naruszenie zbiorowych interesów konsumentów. Stąd należało orzec jak w punkcie I sentencji decyzji.

II. W zawieranych z konsumentami przez Spółkę *umowach sprzedaży gazu ziemnego do 10 m³/h osoby fizyczne*. (wzór wykorzystywany przez Oddział Zakład Gazowniczy w Opolu) zawarto zapis zgodnie z którym „Sprzedawca może ograniczyć lub przerwać dostawę gazu ziemnego – w przypadku nie uiszczenia przez KUPUJĄCEGO należności za gaz ziemny – w ciągu 14 dni od określonych w § 9 umowy terminów płatności, jednakże nie wcześniej niż po upływie 14 dni roboczych od powiadomienia KUPUJĄCEGO o zamiarze ograniczenia lub przerwania dostawy gazu ziemnego” (karty nr 43 verte i 45 verte).

Art. 6 ust. 3 a ustawy Prawo energetyczne stanowi, że przedsiębiorstwa energetyczne mogą wstrzymać dostarczanie paliwa gazowego w przypadku, gdy odbiorca zwleka z zapłatą za pobrane paliwo gazowe albo świadczone usługi co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności.

Z powyższych zapisów wynika, że zapisy umowy umożliwiające Spółce wstrzymanie dostaw gazu z powodu nieuregulowania należności są bardziej rygorystyczne w stosunku do odbiorców niż bezwzględnie obowiązujące przepisy ustawy Prawo energetyczne w tym zakresie. Spółka w przedmiotowych umowach zagwarantowała sobie możliwość przerwania dostawy gazu ziemnego do odbiorcy w sytuacji, gdy nie uiszcza on należności za gaz w terminie 14 dni od dnia płatności określonego w umowie, przy czym przerwa nie może nastąpić wcześniej niż po upływie 14 dni roboczych od powiadomienia odbiorcy o zamiarze przerwania dostaw gazu. Jak wskazano to powyżej ustawodawca przewidział możliwość wstrzymania dostaw gazu w sytuacji, gdy odbiorca zwleka z zapłatą co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności. Stąd też należy stwierdzić, że Spółka w umowach z konsumentami w znaczny sposób skróciła termin zwłoki konsumenta z zapłatą po upływie którego jest uprawniona do przerwania dostaw gazu. Ponadto ustawa Prawo energetyczne wymaga, aby przerwa w dostawie gazu poprzedzona była powiadomieniem odbiorcy na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności. Tak więc, konieczne jest pisemne powiadomienie kupującego i nie może ono być dokonane w innej formie. Spółka w umowach z konsumentami nie wskazała na fakt, iż poinformowanie odbiorcy o zamiarze wstrzymania dostaw gazu powinno nastąpić w formie pisemnej i umożliwiła sobie powiadamianie konsumentów w inny sposób, wbrew woli ustawodawcy.

Ponadto w *umowach sprzedaży gazu ziemnego wysoko metanowego Nr (...) wersja dla osób fizycznych do 10 m³/h* (wzór wykorzystywany przez Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrzu) stwierdzono, że „Sprzedawca może wstrzymać dostawę paliwa gazowego – w przypadku nie uiszczenia przez KUPUJĄCEGO należności za dostarczone paliwo gazowe – po upływie 31 dni od określonych w § 9 umowy terminów płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia KUPUJĄCEGO na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego 14 dniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności” i „SPRZEDAWCA może

odstąpić od zamiaru wstrzymania dostawy gazu ziemnego, jeżeli KUPUJĄCY uiści wszelkie należności przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu”. (karty nr 39 verte i 40 verte).

Zapis § 11 ust. 2 jest zgodny z art. 6 ust. 3 a ustawy Prawo energetyczne, regulującym kwestię prawa zakładu energetycznego do wstrzymania dostaw w sytuacji pozostawania przez odbiorcę w zwłoce z zapłatą należności. Jednakże ust. 3 § 11 umowy zawiera wyjątek, zgodnie z którym Spółka może odstąpić od zamiaru wstrzymania dostawy gazu, jeżeli odbiorca uiści zaległe należności. W związku z użyciem słowa „może” należy przyjąć, że w sytuacji, gdy odbiorca uiścił wszystkie zaległe należności, Spółka dalej rości sobie uprawnienie do wstrzymania dostaw gazu. W związku z tym należy uznać, że umieszczenie w umowie zapisu § 11 ust. 3 jest bezprawne i narusza zapis art. 6 ust. 3 a ustawy Prawo energetyczne.

Stąd też działania Spółki w tym względzie należy uznać za bezprawne, ponieważ powyżej wskazane zapisy zawarte w umowach umożliwiają spółce wstrzymanie dostaw gazu w terminach wcześniejszych niż pozwalają na to przepisy ustawy Prawo energetyczne. W niniejszej sprawie został naruszony interes konsumentów – zaopatrywanych w paliwo gazowe przez Spółkę, którzy zawarli umowy sprzedaży gazu ziemnego zawierające w/w zapisy. Stąd też powyższe działanie narusza zbiorowy interes konsumentów i tym samym zasadne było podjęcie działań przewidzianych w ustawie antymonopolowej, mających na celu ochronę konsumentów. Spełnione zostały więc obydwie przesłanki, konieczne do uznania zachowania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W tym miejscu należy również wskazać, że Spółka w ustosunkowaniu się do wszczęcia postępowania stwierdziła, iż wzór umowy sprzedaży gazu ziemnego stosowany przez Oddział Zakład Gazowniczy w Opolu nie jest już stosowany, natomiast w zakresie treści § 11 ust. 3 wzoru umowy stosowanego przez Oddział Zakład Gazowniczy w Zabrze prowadzona jest procedura związana ze zmianą tego wzoru poprzez wykreślenie słowa „może”. Ponadto w załączeniu do pisma z dnia 17.03.2004r. Spółka przesłała umowy faktycznie zawarte z konsumentami (w oparciu o opracowany nowy wzorzec umowny), które zawierają zapisy zgodne art. 6 ust. 3 a ustawy Prawo energetyczne (karty nr 11-114). W świetle powyższego należy stwierdzić, że sama zmiana wzorców umownych w oparciu o które zawierane są umowy z konsumentami oraz zawieranie nowych umów w oparciu o te wzorce nie stanowi przesłanki do stwierdzenia, że Spółka zaprzestała stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w całości. Z zaprzestaniem stosowania tych praktyk mamy do czynienia dopiero wówczas, gdy wszystkie dotychczas zawarte umowy z konsumentami zostaną dostosowane do obowiązujących przepisów prawa, co w niniejszej sprawie oznacza, że będą one zawierać regulacje zgodne z art. 6 ust. 3 a ustawy Prawo energetyczne. W związku z tym, że Spółka nie udowodniła, że zaprzestała stosowania przedmiotowej praktyki, Organ Antymonopolowy nie znalazł podstaw do wydania decyzji w zakresie pkt II sentencji niniejszej decyzji na podstawie art. 23 e ustawy antymonopolowej.

W związku z powyższym orzeczono jak w pkt II sentencji.

III.

W umowach o przyłączenie do sieci gazowej zawieranych z konsumentami Spółka zawarła zapis: „Spory mogące wyniknąć w związku z wykonaniem umowy Strony poddają rozstrzygnięciu sądu powszechnego właściwego dla siedziby Przedsiębiorstwa Gazowniczego.”, który został wpisany do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. (karty nr 18, 20, 22).

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 31 stycznia 2003r. (sygn. akt XVII Amc 31/02) w sprawie z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Słupcy przeciwko Sławomirowi Braszka prowadzącemu

działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane „REMO-BUD” w Gnieźnie uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie”. Postanowienie to zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 30 czerwca 2003r.

W/w Sąd wyrokiem z dnia 4.06.2003r. (sygn. akt XVII Amc 60/02) z powództwa Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Bartoszycach przeciwko Europejskiemu Funduszowi Budowlanemu Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„Strony niniejszej umowy zobowiązują się do dołożenia wszelkich starań w celu polubownego rozstrzygnięcia ewentualnych sporów. Sądem właściwym do rozstrzygnięcia będzie sąd miejsca siedziby EFB”. Postanowienie to zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14.08.2003r.

Ponadto § 11 umów o przyłączenie faktycznie zawartych z konsumentami zawiera zapis:

„Spory wynikłe na tle niniejszej umowy podlegać będą rozstrzygnięciu właściwego rzeczowo Sądu w Opolu” który został wpisany do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. (karty nr 34 verte i 37 verte).

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 27 czerwca 2003r. (sygn. akt XVII Amc 50/01) z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Międzynarodowej Korporacji Gospodarczej „InCo” Sp. z o.o. z siedzibą w Tychach, uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu:

„(...) Sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed Sądem Rejonowym w Tychach lub przed Sądem Okręgowym w Katowicach.”. Postanowienie to zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 14.08.2003r.

Pomimo faktu, iż porównywane postanowienia nie brzmią literalnie tak samo, to w taki sam sposób określają właściwość sądu, który jest według umowy właściwy do rozstrzygnięcia sporów pomiędzy stronami umowy. Biorąc pod uwagę powyższą wykładnię, można przyjąć, iż zacytowane postanowienia w swej treści są tożsame i wyczerpują treść niedozwolonego postanowienia umownego zdefiniowanego w art. 385³ pkt 23 k.c., za które uważa się postanowienie narzucające rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy. Zapisy te wyłączają rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy według właściwości przemiennej, w świetle art. 33, 34, 35 i 36 k.p.c.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w rozdziale III stanowi o zakazie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Zgodnie z art. 23 a przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Mając na względzie zapis art. 23 a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w niniejszej sprawie wykazano, że umowy stosowane przez Spółkę zawierają postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Stąd też, działania Spółki w tym zakresie należy zatem ocenić jako bezprawne działanie godzące w zbiorowe interesy konsumentów i dlatego też uzasadnionym jest stwierdzenie stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W zakresie stosowania zapisów wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych Spółka stwierdziła, że zostały one zmienione i uzyskały następującą treść: „spory mogące wynikać w związku z wykonaniem umowy Strony poddają rozstrzygnięciu sądu

powszechnego właściwego dla siedziby pozwanego”, który to zapis odpowiada treści art. 27 § 1 k.p.c.

Jak wskazano to w uzasadnieniu do pkt II sentencji niniejszej decyzji, zmiana wzorców umownych w oparciu o które zawierane są umowy z konsumentami oraz zawieranie nowych umów w oparciu o te wzorce nie stanowi przesłanki do stwierdzenia, że Spółka zaprzestała stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Z zaprzestaniem stosowania tych praktyk mamy do czynienia dopiero wówczas, gdy wszystkie dotychczas zawarte umowy z konsumentami zostaną dostosowane do obowiązujących przepisów prawa, co w niniejszej sprawie oznacza, że nie będą zawierały postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

W tym miejscu należy stwierdzić, że zapis zawarty w nowych umowach „*spory mogące wyniknąć w związku z wykonaniem umowy Strony poddają rozstrzygnięciu sądu powszechnego właściwego dla siedziby pozwanego*” został objęty powództwem Organu Antymonopolowego wystosowanym do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o uznanie go za niedozwolone postanowienie umowne i nakazanie zaniechania jego stosowania.

W związku z tym, że Spółka nie udowodniła, że zaprzestała stosowania przedmiotowej praktyki, Organ Antymonopolowy nie znalazł podstaw do wydania decyzji w zakresie pkt III sentencji niniejszej decyzji na podstawie art. 23 e ustawy antymonopolowej.

Stąd należało orzec jak w pkt III sentencji niniejszej decyzji.

IV. Zgodnie z art. 23c ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w decyzji, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. W celu zapewnienia wykonania nakazu określonego w pkt I, II i III sentencji niniejszej decyzji, środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów określono, jako polegające na:

- umieszczeniu w treści nowo zawieranych, jak i dotychczas zawartych umów sprzedaży gazu ziemnego zawieranych z konsumentami, informacji, o których mowa w § 11 pkt 4, pkt 5 i 6 rozporządzenia przyłączeniowego,
- umieszczeniu w treści nowo zawieranych, jak i dotychczas zawartych umów sprzedaży gazu ziemnego zawieranych z konsumentami informacji zgodnych z zapisem art. 6 ust. 3 a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne,
- zaniechaniu stosowania w treści nowo zawieranych, jak i dotychczas zawartych umów o przyłączenie do sieci gazowej zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych zacytowanych w pkt III sentencji niniejszej decyzji.

Wobec powyższego orzeka się jak w pkt IV sentencji.

V. Na podstawie art. 72 ustawy antymonopolowej, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca lub związek przedsiębiorców, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 75 ustawy antymonopolowej, organ antymonopolowy rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

Postępowanie przeciwko Spółce w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zostało wszczęte z urzędu. Na podstawie ustaleń dokonanych w trakcie postępowania Organ Antymonopolowy w punkcie I, II i III decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy antymonopolowej. Kosztami niniejszego postępowania dla Organu Antymonopolowego, są wydatki w wysokości 42 PLN związane z korespondencją pomiędzy organem antymonopolowym a przedsiębiorcą. W związku z powyższym Organ Antymonopolowy postanowił obciążyć Spółkę kosztami postępowania w wysokości 42 PLN (słownie złotych: czterdzieści dwa).

Stąd orzeka się jak w punkcie V sentencji decyzji.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Na postanowienie o kosztach zawarte w punkcie V niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 6 ustawy antymonopolowej w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 k.p.c. przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral